

Občianske združenie Podpoľanie nad zlato
so sídlom A. Hlinku 903/9, 962 12 Detva
v zastúpení: *Ing. Roman Podhradský, štatutárny zástupca*

Obvodný banský úrad v Banskej Bystrici

Ul. 9. mája č. 2
975 90 Banská Bystrica

k č.k.: 13-2830/2013-I

Vyjadrenie.

V konaní o určení dobývacieho priestoru Detva na základe návrhu organizácie Eastern Mediterranean Resources – Slovakia, s.r.o. (ďalej aj "navrhovateľ"), predkladáme nasledovné vyjadrenie.

Zásadne nesúhlasíme s tým, aby Obvodný banský úrad v Banskej Bystrici vyhovel žiadosti navrhovateľa a žiadame, aby jeho návrh zamietol.

1.

Navrhovateľ v priebehu konania predložil zmenený návrh: z pôvodného návrhu vypustil časť o tom, že vyťažená ruda bude upravená metódou kyanidového lúhovania. V doplnení návrhu zo dňa 02.09.2013 sa uvádza, že "navrhovaný dobývací priestor nezahŕňa územie potrebné pre vybudovanie úpravárenského komplexu pozostávajúceho z lúhovacieho poľa, záchytných nádrží obohateného výluhu, systému záchytných havarijných nádrží a technologickej úpravárenskej linky". Predmetom konania je tak určenie dobývacieho priestoru "len" pre vybudovanie povrchového lomu, zriadenie skládky nebilančnej rudy, časti odpadovej haldy a úložiska humusového pôdneho horizontu z územia povrchového lomu a odpadovej hlušiny, ktoré budú po ukončení prevádzky slúžiť na rekultiváciu. Je však zrejmé, že toto je len časť informácie, keďže navrhovateľovi nejde iba o vyťaženie rudy, ale o získanie zlata z tejto rudy.

V ďalšom texte naznačuje, že s metódou kyanidového lúhovania zrejme aj naďalej uvažuje. V tom prípade však musí postupovať podľa ust. § 28 banského zákona č. 44/1988 Zb. – súčasťou návrhu totiž musí byť aj dokumentácia v prípade návrhu na použitie technológie kyanidového lúhovania obsahujúca jednak presný popis spôsobu dobývania, ako aj opatrenia a ďalšie požiadavky ustanovené v § 28 písm. f).

Ak teda navrhovateľ vypustil túto časť z návrhu, a nateraz teda nie je zrejmé, akým spôsobom vlastne plánuje abstrahovať zlato z vyťaženej rudy, ide o podstatnú zmenu návrhu, o ktorom je potrebné konať ako o **novom návrhu. K takto zmenenému návrhu je nevyhnutné priložiť aktuálne vyjadrenia a stanoviská príslušných štátnych orgánov, ale aj záväzné stanoviská stavebných úradov** (v zmysle § 140b stavebného zákona č. 50/1976 Zb.). Banský úrad bol teda povinný informovať dotknuté orgány štátnej správy, vrátane stavebného úradu, aby predložili svoje stanoviská v určenej lehote. Žiadny z dotknutých orgánov takúto informáciu však neobdržal a teda nepredložil ani potrebné stanovisko.

Každý iný postup by bol obchádzaním zákona, nehovoriac o skutočnosti, že pôvodné vyjadrenia a stanoviská dotknutých orgánov sú viac ako 2 roky staré, a teda nezohľadňujú ani prípadné zmeny v území.

Domnievame sa, že **navrhovateľ predložil zmenený návrh účelovo** s cieľom vyhnúť sa v procese určovania dobývacieho procesu posudzovaniu všeobecne odmietaného kyanidového lúhovania a s cieľom zvýšenia si šanci na úspech.

2.

Z vyššie uvedeného tiež vyplýva, že navrhovateľ nedodrжал ani podmienky uvedené vo vyhláške č. 79/1988 Zb., na ktorú odkazuje vo svojom rozhodnutí aj Hlavný banský úrad. V zmysle § 11 ods. 1 vyhlášky sa v rozhodnutí o určení dobývacieho priestoru uvedie okrem iného aj *“rozsah a podmienky nakladania s vydobytými nerastmi”* – **splnenie tejto podmienky v novoupravenom návrhu chýba. Preto nie je možné určiť dobývací priestor pre navrhovateľa.**

3.

Opätovne zdôrazňujeme, že pre vydanie rozhodnutia vo veci je potrebné aj záverečné stanovisko z procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie (ďalej aj “EIA”).

Najvyšší súd v rozsudku sp. zn. 3Sžp18/2012 zo dňa 12.03.2013 konštatuje, že **“určenie dobývacieho priestoru predstavuje prvú fázu v rámci povoľovania banskej činnosti”**. Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že banský úrad **je povinný** vyžadovať od navrhovateľa, aby predložil jeden z podstatných a nevyhnutných podkladov rozhodnutia, ktorým je **záverečné stanovisko** z procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie. Podľa ust. § 38 ods. 1 zákona č. 24/2006 Z.z. pri rozhodovaní o povolení navrhovanej činnosti sa **musí prihliadať na obsah záverečného stanoviska k činnosti podľa § 37**. Navyše, tento zákon jednoznačne stanovuje povinnosť pre povoľovacie orgány v ust. § 38 ods. 2, v zmysle ktorého **povoľujúci orgán nemôže bez priloženia záverečného stanoviska k činnosti vydať rozhodnutie podľa osobitných predpisov o povolení navrhovanej činnosti, ktorá je predmetom posudzovania**.

V zmysle ustanovenia § 27 ods. 6 banského zákona *„Rozhodnutie o určení a zmene dobývacieho priestoru je rozhodnutím o využití územia v rozsahu jeho vymedzenia na povrchu“*. V zmysle ust. § 32 stavebného zákona (na ktorý, mimochodom, odkazuje aj poznámka pod čiarou č. 13) je **rozhodnutie o využití územia** jedným z rozhodnutí, ktoré sa vydáva **v územnom konaní**, teda v konaní o umiestňovaní stavby. Podľa § 32 stavebného zákona *„umiestňovať stavby, meniť využitie územia a chrániť dôležité záujmy v území možno len na základe územného rozhodnutia, ktorým je a) rozhodnutie o umiestnenie stavby, b) rozhodnutie o využití územia, c) rozhodnutie o chránenom území alebo o ochrannom pásme, d) rozhodnutie o stavebnej uzávere.“*

Obdobná zákonná konštrukcia je uvedená aj v zákone č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon), konkrétne v jeho ustanovení § 34 ods. 1 (účastník územného konania je aj ten, komu toto postavenie vyplýva zo zákona o EIA). Pri súčasnej už ustálenej aplikačnej praxi príslušných štátnych orgánov sa plne uplatňuje jednotný postup, že proces hodnotenia vplyvov na životné prostredie (ak ide o činnosť uvedenú v prílohe č. 8 zákona o EIA) prebieha pred územným konaním, teda pred jedným z rozhodnutí o povolení činnosti podľa stavebného zákona. **Posudzovanie vplyvov sa teda uskutočňuje pred územným konaním, t.j. pred konaním, ktoré je obdobou konania o určení dobývacieho priestoru, keďže toto je v zmysle banského zákona rozhodnutím o využití územia.** Iný

prístup k posudzovaniu vplyvov na životné prostredie by znamenal formalistické chápanie účelu zákona o EIA, čím by sa nenaplnil jeho zmysel a obchádzal jeho účel.

HBÚ vo svojom rozhodnutí o odvolaní (č. 456-1213/2013 zo dňa 27.05.2013) uvádza, že *"inštitút dobývacieho priestoru má dve roviny. Prvou je právo na dobývanie – určitá forma licencie, ... druhou rovinou je územné rozhodnutie, ktorým sa vyčleňuje priestorové vymedzenie územia na účely dobývania ložiska vyhradeného nerastu."* HBÚ ďalej konštatuje, že *"určením dobývacieho priestoru sa nepovoľuje žiadna činnosť, teda ani banská činnosť – otvárka, príprava a dobývanie výhradného ložiska, v tejto etape nie je opodstatnená požiadavka na posudzovanie vplyvov banskej činnosti na životné prostredie"*. **V tomto bode sa HBÚ zásadne mylí.**

Určenie dobývacieho územia je teda charakterom identické rozhodnutiu o umiestnení stavby podľa stavebného zákona. Rozhodnutím o umiestnení stavby sa tiež nepovoľuje výstavba povolovanej stavby – v územnom konaní podľa stavebného zákona vymedzí stavebný úrad územie na navrhovaný účel a určí podmienky, ktorým sa zabezpečia záujmy spoločnosti v území (§ 39 stavebného zákona). Obdobne v rozhodnutí o určení dobývacieho priestoru vymedzí obvodný banský úrad dobývací priestor a určí podmienky, ktorými sa zabezpečia verejné záujmy v území (§ 28 ods. 10 banského zákona). Svojím charakterom sa teda uvedené rozhodnutia nijako nelíšia.

Stavebný úrad pred vydaním rozhodnutia o umiestnení stavby vyžaduje, aby navrhovateľ predložil výsledok posudzovania vplyvov na životné prostredie povolovanej stavby – teda záverečné stanovisko EIA. Túto prax už nikto nespochybňuje, potvrdzujú ju jednoducho aj všeobecné súdy. Podstatou totiž je, že tak rozhodnutie o umiestnení stavby, ako aj rozhodnutie o určení dobývacieho priestoru vymedzujú (rezervujú) konkrétne územie pre určitú činnosť (v stavebnom konaní pre stavbu, v banskom konaní pre ťažbu). Rovnako územným rozhodnutím ako ani rozhodnutím o určení dobývacieho priestoru sa bezprostredne nepovoľuje samotná stavba či banská činnosť. Ale zároveň platí, že tak územné rozhodnutie podľa stavebného zákona, ako aj rozhodnutie o určení dobývacieho priestoru sú nevyhnutným a neopomenuteľným predpokladom pre vydanie ďalšieho rozhodnutia povolujúceho konkrétnu činnosť. V oboch prípadoch platí, že ide o povolujúce konanie, prvé z radu povolujúcich rozhodnutí, ktoré sú nevyhnutné pre konečné povolenie danej činnosti.

Z uvedeného jednoznačne vyplýva:

- určenie dobývacieho priestoru je súčasťou povolovacieho procesu
- vzhľadom na znenie citovaných ustanovení zákona č. 24/2006 Z.z. je nevyhnutné, aby proces EIA prebehol jednoznačne pred začatím povolovania, pretože záverečné stanovisko je jedným z nevyhnutných podkladov povolovania, bez ktorého nie je možné povolovacie konanie ani uskutočniť.

Preto opätovne upozorňujeme banský úrad, že rozhodnutie o určení dobývacieho priestoru nie je možné vydať, lebo navrhovateľ nepredložil všetky potrebné podklady pre vydanie rozhodnutia.

4.

Predkladaný návrh na určenie dobývacieho priestoru Detva nie je v súlade s územným plánom mesta Detva. Podľa územného plánu je totiž ťažba nerastov možná len v územiach, kde sa pri realizácii ťažby nepredpokladajú jej negatívne dopady na životné prostredie, vznik environmentálnych záťaží, záujmy ochrany prírody a krajiny, terénny reliéf a súčasnú krajinnú štruktúru. Podľa schváleného územného plánu mesta Detva, je časť Zapriečody, ktorá je v tesnej blízkosti navrhovaného dobývacieho priestoru, určená na „prímestskú rekreáciu“, s prípustnou funkciou „rekreácia, hospodárenie“ a nevhodnou funkciou „výroba“. Je

samozrejme, že dobývací priestor a prípadná ťažba začínajúca niekoľko metrov od takto vymedzenej časti Zapriechody je absolútne neprijateľná a vylúčená.

Umiestnenie navrhovaného dobývacieho priestoru **je aj v rozpore** s Územným plánom VUC BB, bod 4.14, kde sa uvádza: *4.14. Podporovať ťažbu nerastov len v územiach, kde sa pri realizácii ťažby nepredpokladajú jej negatívne dopady na životné prostredie, vznik environmentálnych záťaží, záujmy ochrany prírody a krajiny, terénny reliéf a súčasnú krajinnú štruktúru. Podporovať len takú ťažbu nerastov, ktorá nepoužíva technológiu kyanidového lúhovania.*

5.

Upozorňujeme tiež, že dotknutá lokalita pre dobývací priestor zasahuje do prírodnej rezervácie Rohy, ktorá je súčasťou európskej siete chránených území NATURA 2000 ako územie európskeho významu SKUEV0247 Rohy. V bezprostrednej blízkosti dotknutej lokality sa tiež nachádza Chránené vtáčie územie Poľana a chránená krajinná oblasť Poľana. V zmysle § 28 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny *“akýkoľvek plán alebo projekt, ktorý priamo nesúvisí so starostlivosťou o územie patriace do európskej sústavy chránených území, navrhované chránené vtáčie územie alebo územie európskeho významu alebo nie je pre starostlivosť oň potrebný, ale ktorý pravdepodobne môže mať samostatne alebo v kombinácii s iným plánom alebo projektom na toto územie významný vplyv, podlieha hodnoteniu jeho vplyvov na takéto územie z hľadiska cieľov jeho ochrany”*. Podľa § 28 ods. 3 treba orgánu ochrany prírody predložiť návrh plánu alebo projektu na posúdenie.

Toto je ďalší dôvod, pre ktorý je nevyhnutné, aby prebehla EIA, a to aj vo vzťahu k územiu európskeho významu Rohy, ako aj Chráneného vtáčieho územia Poľana.

6.

Z vyššie uvedeného jednoznačne vyplýva, že navrhovateľ Eastern Mediterranean Resources – Slovakia, s.r.o., nesplnil všetky zákonné predpoklady pre vydanie rozhodnutie o určení dobývacieho priestoru, preto žiadame, aby banský úrad jeho návrh zamietol.

V ostatnom sa pridržiavame aj nášho odvolania zo dňa 06.12.2012 a poukazujeme na argumenty uvedené v tomto odvolaní.

Detva, dňa 07.11.2013

Ing. Roman Podhradský
štatutárny zástupca OZ Podpoľanie nad zlato